

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

της 12ης Οκτωβρίου 2016

σχετικά με πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/101/ΕΚ

(CON/2016/49)

(2016/C 459/05)

Εισαγωγή και νομική βάση

Στις 19 Αυγούστου και στις 23 Σεπτεμβρίου 2016 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έλαβε αιτήματα του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αντίστοιχα, για τη διατύπωση γνώμης σχετικά με πρόταση οδηγίας για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/101/ΕΚ⁽¹⁾ (εφεξής η «προτεινόμενη οδηγία»).

Η αρμοδιότητα της ΕΚΤ για τη διατύπωση γνώμης βασίζεται στο άρθρο 127 παράγραφος 4 και στο άρθρο 282 παράγραφος 5 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς η προτεινόμενη οδηγία περιλαμβάνει διατάξεις που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της ΕΚΤ. Ειδικότερα, η ως άνω αρμοδιότητα της ΕΚΤ βασίζεται στο άρθρο 127, παράγραφοι 2 και 5, και στο άρθρο 128 παράγραφος 1 της Συνθήκης, καθώς η προτεινόμενη οδηγία περιλαμβάνει διατάξεις που επηρεάζουν ορισμένα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), περιλαμβανομένων των σχετικών με την προαγωγή της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών και τη συμβολή της ΕΚΤ στην εκ μέρους των αρμόδιων αρχών ομαλή άσκηση των πολιτικών που αφορούν τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς και το δικαίωμα της τελευταίας να επιτρέπει την έκδοση τραπεζογραμμάτων ευρώ μέσα στην Ένωση. Η παρούσα γνώμη εκδόθηκε από το διοικητικό συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 17.5 πρώτη πρόταση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

1. Παρατηρήσεις

- 1.1. *Ρύθμιση των πλατφορμών ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων και των παρόχων υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών*
 - 1.1.1. Η προτεινόμενη οδηγία διευρύνει τον κατάλογο των υπόχρεων οντοτήτων στις οποίες έχει εφαρμογή η οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁾, προκειμένου να συμπεριλάβει τους παρόχους με κύρια επαγγελματική δραστηριότητα την παροχή υπηρεσιών ανταλλαγής μεταξύ εικονικών και παραστατικών νομισμάτων (τα τελευταία νοούνται στην προτεινόμενη οδηγία ως νομίσματα που έχουν αναγνωριστεί ως νόμιμο χρήμα⁽³⁾) και τους παρόχους υπηρεσιών πορτοφολιών που παρέχουν υπηρεσίες θεματοφυλακής διαπιστευτηρίων που είναι απαραίτητα για την πρόσβαση σε εικονικά νομίσματα (εφεξής οι «πάροχοι υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών»)⁽⁴⁾. Εξάλλου, η προτεινόμενη οδηγία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν την αδειοδότηση και εγγραφή σε μητρώο τόσο των παρόχων υπηρεσιών ανταλλαγής μεταξύ εικονικών και παραστατικών νομισμάτων όσο και των παρόχων υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών⁽⁵⁾. Η ΕΚΤ υποστηρίζει ένθερμα τις συγκεκριμένες διατάξεις, οι οποίες ευθυγραμμίζονται με τις συστάσεις της ομάδας χρηματοοικονομικής δράσης (Financial Action Task force – FATF)⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ COM(2016) 450 final.

⁽²⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 141 της 5.6.2015, σ. 73).

⁽³⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 6 της προτεινόμενης οδηγίας.

⁽⁴⁾ Βλέπε αιτιολογική σκέψη 6 και άρθρο 1 σημείο 1 της προτεινόμενης οδηγίας.

⁽⁵⁾ Βλέπε άρθρο 1 σημείο 16 της προτεινόμενης οδηγίας.

⁽⁶⁾ Βλέπε συστάσεις της FATF με τίτλο «International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation: The FATF Recommendations» (Φεβρουάριος 2012). Βλέπε επίσης έκθεση της FATF με τίτλο «Virtual Currencies Key Definitions and Potential AML/CFT Risks» (Ιούνιος 2014) και κατευθυντήριες γραμμές της FATF με τίτλο «Guidance for a Risk-Based Approach - Virtual Currencies» (Ιούνιος 2015). Όλα τα κείμενα είναι διαθέσιμα στον δικτυακό τόπο της FATF (www.fatf-gafi.org).

καθώς οι τρομοκρατικές και λοιπές εγκληματικές ομάδες είναι σήμερα σε θέση να μεταφέρουν χρήματα στο πλαίσιο δικτύων εικονικών νομισμάτων με συγκεκαλυμμένο τρόπο ή εκμεταλλεζόμενες προς όφελός τους την ανωνυμία που τους παρέχουν σε ορισμένο βαθμό οι οικείες πλατφόρμες ανταλλαγής. Ακόμη, σε σύγκριση με τα παραδοσιακά μέσα πληρωμών η χρήση εικονικών νομισμάτων εγκυμονεί μεγαλύτερους κινδύνους, υπό την έννοια ότι η δυνατότητα μεταφοράς τους στηρίζεται στο διαδίκτυο και υπόκειται μόνο σε περιορισμούς συναρτώμενους προς τις τεχνικές δυνατότητες του δικτύου υπολογιστών και της υποδομής τεχνολογίας της πληροφορικής που εξυπηρετούν το εκάστοτε εικονικό νόμισμα.

Στο πλαίσιο αυτό η ΕΚΤ σημειώνει εξάλλου ότι τα ψηφιακά νομίσματα δεν ανταλλάσσονται οπωσδήποτε με νομίμως αναγνωρισμένα νομίσματα. Μπορούν να χρησιμοποιούνται και για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται η ανταλλαγή τους με νομίμως αναγνωρισμένο νόμισμα ή η χρήση παρόχων υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών. Καθώς οι συγκεκριμένες συναλλαγές δεν θα καλύπτονταν από οποιοδήποτε εκ των μέτρων ελέγχου που προβλέπονται στην προτεινόμενη οδηγία, θα μπορούσαν να αποτελέσουν το μέσο για τη χρηματοδότηση παράνομων δραστηριοτήτων.

- 1.1.2. Η ΕΚΤ αναγνωρίζει ότι η πρόοδος στην τεχνολογία καταμετρημένου καθολικού (distributed ledger technology) η οποία υποστηρίζει τα εναλλακτικά μέσα πληρωμών, όπως τα εικονικά νομίσματα, μπορεί δυνητικά να αυξήσει την αποτελεσματικότητα, την εμπέλεια και το φάσμα των διαθέσιμων επιλογών όσον αφορά τις μεθόδους πληρωμής και μεταφοράς. Πάντως, τα νομοθετικά όργανα της Ένωσης θα πρέπει να μεριμνούν ώστε να μη παρέχουν την εντύπωση ότι προάγουν τη χρήση ψηφιακών νομισμάτων αναγνωριζόμενων σε ιδιωτική βάση, καθώς τα εναλλακτικά αυτά μέσα πληρωμών δεν αποτελούν νομίμως αναγνωρισμένα νομίσματα ούτε και νόμιμο χρήμα το οποίο εκδίδεται από κεντρικές τράπεζες ή άλλες δημόσιες αρχές⁽¹⁾. Η ΕΚΤ διατηρεί αρκετές επιφυλάξεις ως προς τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στα «παραστατικά νομίσματα» κατά τις αναφορές της προτεινόμενης οδηγίας και στα «εικονικά νομίσματα»: μία εξ αυτών αφορά τη μεταβλητότητα που χαρακτηρίζει τα εικονικά νομίσματα και που συνήθως είναι μεγαλύτερη από εκείνη των νομισμάτων τα οποία εκδίδουν ή των οποίων την έκδοση άλλως επιτρέπουν κεντρικές τράπεζες, καθώς η μεταβλητότητα δεν φαίνεται να συνδέεται πάντοτε με οικονομικούς ή χρηματοπιστωτικούς παράγοντες. Κάποιες περαιτέρω επιφυλάξεις αφορούν τα ακόλουθα: α) σε αντίθεση με τους κατόχους των νομίμως αναγνωρισμένων νομισμάτων, οι κάτοχοι μονάδων εικονικού νομίσματος συνήθως δεν απολαύουν καμίας εγγύησης ότι μελλοντικά θα είναι σε θέση να τις ανταλλάξουν με αγαθά και υπηρεσίες ή με νομίμως αναγνωρισμένο νόμισμα, και β) αν η εξάρτηση των φορέων οικονομικής δραστηριότητας από τις μονάδες εικονικού νομίσματος αυξηθεί σημαντικά στο μέλλον, θα μπορούσε καταρχήν να επηρεάσει τον έλεγχο της προσφοράς χρήματος εκ μέρους των κεντρικών τραπεζών, εγείροντας πιθανούς κινδύνους για τη σταθερότητα των τιμών, αν και σύμφωνα με την ισχύουσα πρακτική ο συγκεκριμένος κίνδυνος είναι περιορισμένος. Έτσι, ενώ σύμφωνα και με τις συστάσεις της FATF τα νομοθετικά όργανα της Ένωσης ενδείκνυται να προβούν σε ρύθμιση των εικονικών νομισμάτων υπό το φως της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, επιδίωξη τους στο συγκεκριμένο αυτό πλαίσιο δεν θα πρέπει να είναι η προαγωγή της ευρύτερης χρήσης των εν λόγω νομισμάτων.
- 1.1.3. Ως «εικονικό νόμισμα» κατά τους ορισμούς της προτεινόμενης οδηγίας νοείται «μια ψηφιακή αναπαράσταση αξίας που ούτε εκδίδεται από κεντρική τράπεζα ή δημόσια αρχή, ούτε συνδέεται κατ' ανάγκη με παραστατικό νόμισμα, όμως γίνεται αποδεκτή από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ως μέσο πληρωμής και μπορεί να μεταφέρεται, να αποθηκεύεται ή να διακινείται ηλεκτρονικά.»⁽²⁾.

Αναφορικά με τον συγκεκριμένο ορισμό η ΕΚΤ επιθυμεί να διατυπώσει ορισμένα ειδικά σχόλια.

Κατά πρώτον, τα εικονικά νομίσματα δεν αποτελούν νομίσματα κατά το ενωσιακό δίκαιο⁽³⁾. Σύμφωνα με τις Συνθήκες και τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 974/98, στην Ένωση το ευρώ είναι το ενιαίο νόμισμα της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, δηλαδή το νόμισμα των κρατών μελών που το έχουν υιοθετήσει ως τέτοιο⁽⁴⁾. Ακολουθώντας προς την προσέγγιση αυτή, η οποία έχει ήδη υιοθετηθεί ή εξετάζεται η υιοθέτησή της από άλλες χώρες που ρυθμίζουν πλατφόρμες ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων, όπως ο Καναδάς, η Ιαπωνία και οι Ηνωμένες Πολιτείες, η ΕΚΤ συνιστά την

(1) Βλέπε σελίδα 13 της αιτιολογικής έκθεσης της προτεινόμενης οδηγίας και αιτιολογικές σκέψεις 6 και 7 της προτεινόμενης οδηγίας. Βλέπε επίσης σχέδιο έκθεσης για τα εικονικά νομίσματα της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 23ης Φεβρουαρίου 2016 (2016/2007 (INI)).

(2) Άρθρο 1 σημείο 2 στοιχείο γ) της προτεινόμενης οδηγίας. Ο ορισμός φαίνεται πως βασίζεται στον ορισμό που προτείνεται στο άρθρο 19 της γνώμης της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ), της 4ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τα εικονικά νομίσματα (EBA/Op/2014/08), η οποία είναι διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο της ΕΑΤ (www.eba.europa.eu).

(3) Βλέπε τον ορισμό του «νομίσματος» στο άρθρο 2 στοιχείο α) της οδηγίας 2014/62/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, σχετικά με την προστασία του ευρώ και άλλων νομισμάτων από την παραχάραξη και την κίβδηλεια μέσω του ποινικού δικαίου, και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλασιού 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 151 της 21.5.2014, σ. 1).

Βλέπε επίσης σελίδα 16 του εγγράφου συζήτησης μεταξύ εμπειρογνομόνων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) με τίτλο «Virtual Currencies and Beyond: Initial Considerations» (Ιανουάριος 2016), διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο του ΔΝΤ (www.imf.org).

(4) Βλέπε προοίμιο και άρθρο 3 παράγραφος 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, άρθρο 119 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 974/98 του Συμβουλίου, της 3ης Μαΐου 1998, για την εισαγωγή του ευρώ (ΕΕ L 139 της 11.5.1998, σ. 1).

εξειδίκευση του ορισμού των εικονικών νομισμάτων κατά τρόπο που να αποσαφηνίζει ότι τα εικονικά νομίσματα δεν αποτελούν νομίμως αναγνωρισμένα νομίσματα ή χρήμα ⁽¹⁾.

Κατά δεύτερον, δεδομένου ότι τα εικονικά νομίσματα εν τοις πράγμασι δεν είναι νομίσματα, θα ήταν ακριβέστερο να λογίζονται ως μέσα ανταλλαγής και όχι ως μέσα πληρωμών. Ακόμη, ο ορισμός του εικονικού νομίσματος ως μέσου πληρωμών κατά την προτεινόμενη οδηγία δεν λαμβάνει υπόψη ότι υπό ορισμένες περιστάσεις τα εικονικά νομίσματα μπορούν να χρησιμοποιούνται για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους που εξυπηρετούν τα μέσα πληρωμών ⁽²⁾. Όπως επισημαίνει η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (ΤΔΔ), η τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού που υποστηρίζει πλείστα συστήματα ψηφιακών νομισμάτων θα μπορούσε να τυγχάνει ευρύτερης εφαρμογής, πέραν του πλαισίου των πληρωμών ⁽³⁾. Εν προκειμένω η FATF επισημαίνει ότι η χρήση των εικονικών νομισμάτων για σκοπούς διαφορετικούς από τη διενέργεια πληρωμών είναι δυνατό να αφορά προϊόντα αποθήκευσης αξίας για αποταμιευτικούς ή επενδυτικούς σκοπούς, όπως παράγωγα και βασικά εμπορεύματα, καθώς και προϊόντα με τη μορφή τίτλων ⁽⁴⁾. Τα πλέον πρόσφατα ψηφιακά νομίσματα, τα οποία στηρίζονται σε ακόμα πιο εξεζητημένες τεχνολογίες κατανεμημένου καθολικού και αλυσίδας ομάδας συναλλαγών («blockchain»), παρουσιάζουν ένα ευρύ φάσμα χρήσεων εκτεινόμενων πέραν της διενέργειας πληρωμών ⁽⁵⁾, περιλαμβανομένων για παράδειγμα των διαδικτυακών (online) καζίνο. Υπό το φως των παραπάνω η ΕΚΤ συνιστά την αναφορά του εισαγόμενου με την προτεινόμενη οδηγία ορισμού των εικονικών νομισμάτων και σε άλλες πιθανές χρήσεις τους.

Προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι παραπάνω επισημάνσεις, η ΕΚΤ προτείνει την προσαρμογή του ορισμού των εικονικών νομισμάτων στο κείμενο της προτεινόμενης οδηγίας.

1.2. Κεντρικά μητρώα τραπεζικών λογαριασμών και λογαριασμών πληρωμών

1.2.1. Σύμφωνα με την προτεινόμενη οδηγία, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να προβλέψουν αυτοματοποιημένους κεντρικούς μηχανισμούς ή κεντρικά συστήματα ηλεκτρονικής ανάκτησης δεδομένων που θα επιτρέπουν την έγκαιρη εξακρίβωση οποιωνδήποτε φυσικών ή νομικών προσώπων κατέχουν ή ελέγχουν λογαριασμούς πληρωμών και τραπεζικούς λογαριασμούς τηρούμενους από πιστωτικό ίδρυμα εντός της επικράτειάς τους ⁽⁶⁾. Η αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει την προτεινόμενη οδηγία διευκρινίζει σχετικά ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να επιλέξουν τη δημιουργία κεντρικού τραπεζικού μητρώου ή συστήματος ανάκτησης, αναλόγως του τι ανταποκρίνεται καλύτερα στο υφιστάμενο πλαίσιο τους ⁽⁷⁾. Τα κράτη μέλη είναι επομένως ελεύθερα να ορίσουν την εθνική κεντρική τράπεζα (ΕθνΚΤ) τους ως τον διαχειριστή του κεντρικού μητρώου τραπεζικών λογαριασμών (και λογαριασμών πληρωμών). Ακόμη, εθνικές μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών και λοιπές αρμόδιες αρχές θα έχουν ελεύθερη πρόσβαση στο εν λόγω μητρώο σύμφωνα με την προτεινόμενη οδηγία.

1.2.2. Η ΕΚΤ έχει ήδη εκφράσει την άποψη ότι, για τους σκοπούς της αξιολόγησης ενδεχόμενων παραβιάσεων της προβλεπόμενης στη Συνθήκη απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης, τα καθήκοντα που ανατίθενται σε ορισμένη ΕθνΚΤ στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) αναφορικά με την ίδρυση κεντρικού μητρώου τραπεζικών λογαριασμών δεν θα πρέπει να θεωρούνται καθήκοντα κεντρικής τράπεζας, ούτε και διευκολύνουν την εκτέλεση τέτοιων καθηκόντων ⁽⁸⁾. Η ΕΚΤ θεωρεί ότι το καθήκον της ίδρυσης κεντρικού μητρώου δυνάμει του άρθρου 30 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σαφώς αποτελεί κρατικό καθήκον εφόσον σκοπό έχει την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Προς διαφύλαξη της οικονομικής ανεξαρτησίας των μελών του ΕΣΚΤ και άρση των επιφυλάξεων που συνδέονται με την άσκηση ορισμένου κρατικού καθήκοντος από την άποψη της νομισματικής χρηματοδότησης, η ΕΚΤ τονίζει ότι στην περίπτωση ανάληψης του καθήκοντος διαχείρισης κεντρικού μητρώου λογαριασμών η εθνική νομοθεσία που ενσωματώνει την προτεινόμενη οδηγία θα πρέπει να προβλέπει μηχανισμό ανάκτησης του κόστους βασιζόμενο σε ευκρινείς διαδικασίες παρακολούθησης, επιμερισμού και τιμολόγησης του συνόλου των εξόδων που βαρύνουν τις ΕθνΚΤ και συνδέονται με την αδειοδότηση και λειτουργία του εν λόγω μητρώου.

⁽¹⁾ Βλέπε π.χ. τα άρθρα 2 έως 5 του ιαπωνικού νόμου για τις υπηρεσίες πληρωμών, τα οποία ορίζουν την έννοια του ψηφιακού νομίσματος κατά τρόπο που εξαιρεί το γεν και τα ξένα νομίσματα, καθώς και το άρθρο 103 παράγραφος 8 του αμερικανικού σχεδίου νόμου περί ρύθμισης των εικονικών νομισμάτων της 2ας Φεβρουαρίου 2016, το οποίο επεξεργάστηκε η εθνική διάσκεψη επιτρόπων για την ομοιομορφία των πολιτειακών νόμων και το οποίο ορίζει την έννοια του εικονικού νομίσματος κατά τρόπο που εξαιρεί το χρήμα. Για μια εκτενή ανάλυση της κανονιστικής μεταχείρισης του Bitcoin σε 41 χώρες βλέπε έκθεση της νομικής βιβλιοθήκης του αμερικανικού Κογκρέσου με τίτλο «Regulation of Bitcoin in Selected Jurisdictions» (Ιανουάριος 2014), καθώς επίσης και τα πρακτικά της διαρκούς επιτροπής τραπεζικών και εμπορικών θεμάτων του καναδικού Κοινοβουλίου της 26ης Μαρτίου 2014, στα οποία το καναδικό υπουργείο οικονομικών αναφέρει ότι το εικονικό νόμισμα δεν είναι το επίσημο νόμισμα της χώρας, καθώς δεν ταυτίζεται με το δολάριο Καναδά.

⁽²⁾ Βλέπε σελίδα 24 της έκθεσης της ΕΚΤ με τίτλο «Virtual Currency Schemes – a further analysis» (Φεβρουάριος 2015), η οποία είναι διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).

⁽³⁾ Βλέπε σελίδα 15 της έκθεσης της επιτροπής πληρωμών και υποδομών της αγοράς της ΤΔΔ με τίτλο «Digital currencies» (Νοέμβριος 2015), η οποία είναι διαθέσιμη στην ηλεκτρονική σελίδα www.bis.org.

⁽⁴⁾ Για παράδειγμα, κρυπτονομίσματα όπως το «ether», που αντιστοιχεί στη νομισματική μονάδα της αλυσίδας ομάδας συναλλαγών της πλατφόρμας ethereum («ethereum blockchain»), αποτελούν αντικείμενο συναλλαγών επενδυτικού ή κερδοσκοπικού χαρακτήρα σε πλατφόρμες ανταλλαγής, χωρίς να χρησιμοποιούνται πάντα ως μέσα πληρωμών. Βλέπε επίσης σελίδα 4 των κατευθυντήριων γραμμών της FATF με τίτλο «Guidance for a Risk Based Approach - Virtual Currencies» (Ιούνιος 2015), οι οποίες είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο της FATF (www.fatf-gafi.org).

⁽⁵⁾ Βλέπε σελίδα 7 του εγγράφου συζήτησης μεταξύ εμπειρογνομόνων του ΔΝΤ με τίτλο «Virtual Currencies and Beyond: Initial Considerations» (Ιανουάριος 2016), διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο του ΔΝΤ (www.imf.org).

⁽⁶⁾ Βλέπε άρθρο 1 σημείο 12 της προτεινόμενης οδηγίας.

⁽⁷⁾ Βλέπε σελίδα 7 της αιτιολογικής έκθεσης της προτεινόμενης οδηγίας.

⁽⁸⁾ Βλέπε π.χ. παράγραφο 2.1 της γνώμης CON/2011/30, παράγραφο 2 της γνώμης CON/2011/98, παραγράφους 3.1 και 3.2 της γνώμης CON/2015/46 και παραγράφους 3.1 έως 3.8 της γνώμης CON/2016/35. Όλες οι γνώμες της ΕΚΤ είναι διαθέσιμες στον δικτυακό της τόπο (www.ecb.europa.eu).

2. Τεχνικές παρατηρήσεις και προτάσεις διατύπωσης

Στις περιπτώσεις που η ΕΚΤ συνιστά την τροποποίηση της προτεινόμενης οδηγίας, συγκεκριμένες προτάσεις διατύπωσης περιλαμβάνονται σε τεχνικό κείμενο εργασίας συνοδευόμενες από την αντίστοιχη αιτιολογία. Το τεχνικό κείμενο εργασίας διατίθεται στην αγγλική γλώσσα στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Φρανκφούρτη, 12 Οκτωβρίου 2016.

Ο Πρόεδρος της ΕΚΤ

Mario DRAGHI
